Osip (Tirat)

Oyunun Adı: Müfettiş
Yazar: Nikolay V. Gogol
Çevirenler: Melih Cevdet Anday – Erol Güney

OSIP – Allah belasını versin. Açlıktan geberiyorum. Midem bomboş… karnım gur gur ötüp duruyor. Ah bir eve dönsek! Ne yapsam bilmem ki! Piter'den* çıkalı iki ay oluyor. Çapkın, yolda elindekini, avucundakini yedi, bitirdi. Şimdi de süt dökmüş kedi gibi düşünüyor. Bol bol yol paramız vardı. Ama kendisini nasıl gösterecek? (Taklit ederek) "Hey! Osip, git, bir oda tut, en güzel odayı tut. En iyi tarafından yemek ısmarla. Ben, öyle olur olmaz yemekleri yemem. Bana yemeğin en iyisi gerek." Önemli bir adam olsa ne ise, küçük bir kayıt memuru! Önüne gelenle dost olur, sonra da başlar kumar oynamaya. İşte sonu böyle oluyor. Off… bıktım bu yaşamdan. Vallahi, köy daha rahattı. Orada kent yaşamı yoktur ama üzüntüsü de azdır… Bir kadın alırsın, ondan sonra ömrün boyunca keka, ye böreği, yat aşağı. Elbet doğrusunu söylemek gerekirse, Piter'de yaşamak çok güzel. Yalnız, iş parada… para olduktan sonra, günler daha ince, daha politikalı geçer. Tilaturalar, dans eden köpekler, hepsi önünde… ne istersen var. Herkes ince, nazik konuşur. Daha nazik konuşanlar var, ama onlar soylular. Bir pazara gidersin. Satıcılar bağırır: "Buyurun, bayım!" Diyelim salda giderken bir memurun yanında bile otursun. Kibarlık görmek istiyorsan bir mağazaya git. Orada emeklinin biri sana askerlikten açar. Gökyüzündeki yıldızların neye yaradığını, ne olduklarını anlatır. Onları sanki avucunun içi gibi öğrenirsin. Bazen yaşlı bir subay karısı düşer… bazen de bir hizmetçi girer, ama bir içim su… öf… öf… öf! (Güler, başını sallar.) Hey canına yandığımın… ne muameledir o! Hiç kaba bir sözcük işitilmez. Herkes sana, siz der. Yürümekten mi bıktın, atla bir arabaya, bey gibi kurul. Parasını vermek istemiyorsan, onun da kolayı bulunur: Her evin iki kapısı vardır. Birinden girer, ötekinden çıkarsın. Şeytan bile bulamaz seni. Yalnız, bu yaşamın kötü bir yanı var: Kimi zaman karnını güzelce doyursun, kimi zaman da, işte bugünkü gibi açlıktan geberirsin. Ama bütün suç onda. Halimiz duman, başımız dertte yahu! Babası para gönderiyor. İnsan biraz tutumlu olur, değil mi? Nerede… başlar hovardalığa. Arabadan aşağı inmez, her gün tilatura için bilet al, bir hafta sonra ne görürsün? Yeni frağını bitpazarına satmaya yolluyor! Gömleğine varıncaya kadar sattığı oldu. Üstünde bir ceketi, bir de kaputu kaldı. Vallahi böyle. Kumaşı da ne güzeldi ama! İngiliz. Bir frak 150 rubleye mal olur, ama bitpazarına götürdün mü, vere vere 20 ruble verirler. Hele pantolon, yok pahasına gider. Bu duruma düşmesinin nedeni de ne? Aklı havada, ondan! İşine gücüne gideceğine piyasaya çıkıyor, kumar oynuyor. Ah, beyefendi bunu bir öğrenirse, vallahi, memurmuş, falanmış dinlemez, pantolonunu indirir, basar sopayı, bizimki de dört gün rahat oturamaz. İnsan memursa, memurluğunu bilmeli. İşte, şimdi de, otelci: "Birikmiş borçlarınızı ödemezseniz, artık yemek vermem." dedi. Peki, parayı veremezsek ne olacak? (İç çeker.) Ah Yarabbi, bir kaşık çorba olsa. Vallahi bana öyle geliyor ki, şimdi bütün dünyayı yiyebilirim. Kapıyı vuruyorlar… O olmalı. (Yataktan fırlar.)

*Petersburg